

Pro jednotlivé druhy živností výrobních, jichž provozování v neděli je třeba k uspokojení každodenních anebo zvláště v neděli se vyskytujících potřeb obecnstva mohou zemské vlády slyševše dotyčné obce a společenstva vzhledem ku místním poměrům mravem a zvykem utvářeným stanoviti výjimky ze všeobecných předpisů o klidu nedělním. (Čl. VII. jmen. z.)

V tom smyslu vydána byla pro království České vyhláška míst. ze dne 2. května 1895 č. 62.000, č. 34 z. z. a pro markrabství moravské ze dne 27. dubna 1895 č. 41 z. z., kterýmižto vyhláškami stanoveny byly výjimky pro vázače přírodních květin, kadeřníky, holiče, vlásenkáře, pekaře, cukráře, koláčníky, mandoletáře, řezníky, zvěřináře, uzenkáře, uzenáře, mlékárny.

Pro živnosti výrobní, pro které nebyly stanoveny výjimky, platí ustanovení o živnostech obchodních.

Zákonem ze dne 28. dubna 1895 č. 60 ř. z. rozšířen klid nedělní též na obchod podomní.

Přestoupení předpisů o klidu nedělním tresce se dle trestních ustanovení živnostenského řádu.

Kněžší pomocní.

I. Pojem.

Z povahy organisace duchovní správy plyne, že kněz v jistém místě za duchovního správce ustanovený má sám veškeré funkce s duchovní správou spojené vykonávati. Obyčejně však kněží, kteří k úřadu svému sami nestačili buď pro vzrůstající množství obyvatelstva, nebo pro tělesné vady, přibírali si kněze pomocné (vicarii coadjutores, cooperatores) a to ve středověku hlavně z řad řeholníků; později pak stalo se zvykem, že kněze pomocné v případech potřeby biskupové sami ustanovovali a přesazovali, jak tomu jest i nyní. Vedle toho jsou tu »lokalisté« čili »místní kaplani« zastávající duchovní správu mimo sídlo farní, kteří se však od farářů liší toliko jménem a (původně) menší kongruou.

V Rakousku se pomocní kněží nazývají obyčejně »kaplany«, jestliže čerpají svou výživu z nějakého nadání nebo z výnosu farního benefícia, »kooperatory« pak, jsou-li udržováni z náboženského fondu.

II. Ustanovení zákonná.

Zákonem ze dne 19. dubna 1885 č. 47 ř. z. bylo přiřknuto

1. samostatným katolickým správcům duchovním a

2. systemisovaným pomocným kněžím

doplnění kongruy (viz čl. Congrua) z náboženských fondů.

Za »kněze pomocné« jest dle § 1 odst. 2 cit. z. považovati duchovní, »kteří samostatným duchovním správcům ku podpoře u vykonávání duchovní správy od diecesálního biskupa byli přidáni.« Jestliže tedy v motivech jmen. z. do třídy pomocných kněží výslovně byli zařaděni též »všichni exponovaní kaplani, kuráti, vikáři a jak jinak se nazývají«, jest podotknouti, že bylo od té doby již vícekrát v poslední stolici rozhodnuto, že jen ty za samostatné duchovní správce jest pokládati, ohledně kterých byl podán důkaz (ku př. slovným zněním ustanovovacího dekretu), že skutečně ku samostatnému obstarávání duchovní správy jsou oprávněni, byť i jistá, spíše čistě hierarchická, podřízenost vůči vlastnímu faráři s místem jejich byla spojena. (Tak nář. spr. dv. s ze dne 24. října 1888 č. 3291; nář. říšs. z. ze dne 19. ledna 1892 a zvláště ze dne 5. července

1890 č. 218.) Kromě toho byla dle zákona ze dne 13. dubna 1890 č. 116 ř. z. počínaje 1. červencem 1890 vůbec o 100 zl. zvýšena kongrua těch systemisovaných pomocných kněží, kteří obstarávají funkce duchovní správy při kostele ležícím mimo sídlo farní a tamtéž mají své sídlo. Za systemisované pomocné kněze považují se ti, jichž ustanovení v dotyčném místě také se strany státu bylo za nutné uznáno. Za podmínku tohoto uznání jest asi vždy ještě pokládati počet 1100 duší, kterýžto počet dle dvor. nař. ze dne 16. března 1789 jest pro otázku nutnosti druhého duchovního rozhodným. Potřeba druhého duchovního mlčky státem se uznává, když v přiznáních obročních dříve již od místodržitelství schválených obsaženy jsou výlohy na výživu pomocného kněze. Pro místa pomocných kněží, jež mají nově býti zřízena, musí však státní uznání nutnosti býti výslovně uděleno. Zřízením nadace pro pomocného kněze nestává se toto místo ještě systemisovaným.

III. Právní postavení pomocných kněží určeno jest v celku podřízeným jich postavením vůči faráři, jemuž jsou přiděleni a dle jehož nařízení nebo s jehož souhlasem mají se o úřední úkony s ním dělit, a dále tím, že mohou býti kdykoli přesazeni (ad nutum amovibiles, bez předchozího kanonického řízení). K zamezení rozepří v prvním ohledu jest ve mnohých diecesích nařízeno, že mezi faráři a nově nastupujícími pomocnými kněžími musí býti uzavřena náležitá smlouva o vzájemném plnění, která musí býti ordinariátu předložena ke schválení. Přesaditelnost pomocných kněží nevedí nabytí domovského práva dle § 10 zák. o právu domovském ze dne 3. prosince 1863 v obci, kde jsou ustanoveni. Dle volebních řádů obecních a řádů volby do zemských sněmů přísluší jim ve všech rakouských zemích aktivní volební právo do obecního a zemského zastupitelstva.

Kniha judikátů a repertorium nálezů.

I. Část všeobecná.

Kniha judikátů a repertorium nálezů slouží k tomu, aby zachována byla konformita rozhodnutí nejvyššího dvoru soudního. § 12 o. z. praví sice, že soudní rozhodnutí se nesmí na jiné případy a osoby vztahovati. Přes to však, že nemají rozsudky vydané o jednotlivých sporných případech platnosti zákona, vyhledává toho nicméně právní bezpečnost, aby tytéž právní otázky způsobem stejným rozhodovány byly. Proto má dle § 36 cís. pat. ze dne 7. srpna 1850 č. 325 ř. z. ministr spravedlnosti, zví-li o nestejném užívání zákona v různých zemích korunních, navrhnouti, aby se odbývalo zvláštní plné sezení nejvyššího soudního dvoru za příčinou rozhodnutí sporné právní otázky, kteréžto rozhodnutí potom podřízeným soudům jako vodítka sloužiti má. Ježto pak právní život stále se rozvíjí a případy sporné ve všech oborech právních se množí, toto zařízení však ku zachování žádoucí konformity nevystačuje, byly na základě nejv. roz. ze dne 7. srpna 1872 založeny kniha judikátů a repertorium nálezů.

II. Repertorium nálezů.

Do této knihy zanášejí se rozhodnutí vydaná na základě usnesení se senátu o otázkách práva soukromého a soudního řádu civilního, které byly mezi stranami sporny, nebo které byly při poradě o věci v senátě předmětem důkladnějšího uvažování. Zanášení to děje se dle pořadí od dílů, kapitol, paragrafů, článků zákonníků, jakož i dle jednotlivých zákonů a nařízen. Každé rozhodnutí napíše se na zvláštní list, lithografuje se, jeden